

Rozjímání
s papežem
Františkem

vánoční doba 2022/2023

Narození Páně

„Lid, který chodí ve tmě, vidí veliké světlo!“ (Iz 9,1) Toto proroctví nás nikdy nepřestává dojímat, zvláště slyšíme-li je v liturgii vánoční noci. A není to jenom citová, emotivní záležitost. Dojímá nás, protože vyjadřuje hlubokou realitu toho, co jsme: jsme putujícím lidem a kolem nás – a také v našem nitru – jsou temnoty i světlo. V této noci, kdy duch temnot obestírá svět, obnovuje se událost, která nás uvádí v úžas a ohromuje: putující lid spatřuje veliké světlo. Světlo, které nám umožňuje zamyslet se nad tajemstvím putování a vidění.

1. Putovat. Toto sloveso nás přivádí k zamyšlení nad během dějin, onou dlouhou poutí dějin spásy, která začala Abrahámem, naším otcem ve víře, kterého Pán jednoho dne povolal, aby odešel ze své vlasti a vydal se na cestu do země, kterou mu ukázal. Od tohoto okamžiku je identita nás věřících identitou lidu putujícího do zaslíbené země. Toto dění neustále doprovází Pán! On je vždycky věrný svojí smlouvě a svým příslibům. A protože je věrný, „Bůh je světlo a tma v něm vůbec není.“ (1Ján 1,5) V lidu se však střídají momenty světla a temnot, věrnosti a nevěrnosti, poslušnosti a vzpoury, momenty lidu putujícího i momenty lidu bloudícího. Také v našich osobních dějinách se střídají světlé i stinné chvíle, světlo i tma. Pokud máme rádi Boha a bratry, putujeme ve světle, ale pokud se naše srdce uzavře a převládne v nás pýcha, lež a hledání vlastních zájmů, pak se v nás a kolem nás šíří tma. „Kdo nenávidí svého bratra – píše apoštol Jan – je ve tmě a žije ve tmě: neví, kam jde, protože jeho oči pro samou tmu nevidí“ (1Ján 2,11). Lid, který putuje, nechce být lidem bloudícím.

2. Tuto noc se jako paprsek jasného světla opět rozeznívá apoštolova zvěst: „Projevila se přece Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem.“ (Tit 2,11) Milost, která se ve světě projevila, je Ježíš narozený z Panny Marie, pravý člověk a pravý Bůh. On vstoupil do našich dějin, sdílel naši cestu. Přišel nás vysvobodit z temnot a darovat nám světlo. V něm se projevila Otcova milost, milosrdenství a něha: Ježíš je Láska učiněná tělem. Nikoli pouhý učitel moudrosti nebo ideál, ke kterému směřujeme a jemuž jsme neúprosně vzdálení, nýbrž smysl života a dějin přebývajících mezi námi.

3. Pastýři byli první, kdo viděli toto jeho „přebývání“ mezi námi a přijali zvěst o Ježíšově narození. Byli první, protože byli poslední, vytlačení na okraj. A byli první, protože v noci bděli a střežili svoje stádo. Bdění je zákonem putujícího lidu – a oni bděli. Spolu s nimi se zastavme před Dítětem a ztišme se. Spolu s nimi děkujeme Pánu, že nám daroval Ježíše, a spolu s nimi nechejme z hloubi svého srdce stoupat chválu jeho věrnosti: Velebíme tě, Pane Bože Nejvyšší, který ses k nám snížil. Ty jsi nezměrný, a učinil ses maličkým; jsi bohatý, a stal ses chudým; jsi všemohoucí, a stal ses slabým.

Tuto noc sdílíme radost evangelia: Bůh nás má rád, miluje nás tolik, že nám dal svého Syna za bratra jako světlo do našich temnot. Pán nám opakuje: „Nebojte se!“ (Lk 2,10) Andělé řekli pastýřům: „Nebojte se!“ I já vám opakuji: Nebojte se! Náš Otec je trpělivý, má nás rád, dává nám Ježíše, aby nás vedl cestou k zaslíbené zemi. On je světlem, které ozařuje temnoty. On je milosrdenství. Náš Otec nám vždycky odpustí. On je náš pokoj.

(Homilie papeže Františka při půlnoční mši, 24.12.2013)

Boží hod vánoční

„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, v kterých má Bůh zalíbení!“ (Lk 2,14) Drazí bratři a sestry z celého světa, požehnané Vánoce! Připojuji se ke zpěvu andělů, kteří se ukázali betlémským pastýřům té noci, kdy se narodil Ježíš. Tento zpěv spojuje nebe i zemi, obrací se k nebi chválou a velebením a k lidem na zemi přáním pokoje. Všechny zvu, aby se připojili k tomuto zpěvu, jež platí pro každého muže a ženu, kteří ve tmách bdí, doufají v lepší svět a pečují o druhé ve snaze pokorně plnit své povinnosti.

„Sláva Bohu!“ Vánoce nás volají především k tomu, abychom vzdávali slávu Bohu, protože je dobrý, věrný a milosrdný. V tento den přeji všem, aby rozpoznali pravou tvář Boha, Otce, který nám daroval Ježíše. Přeji všem, aby pocítili, že Bůh je blízko, stanuli v jeho přítomnosti, měli jej rádi a ctíli jej. Každý z nás ať vzdává Bohu chválu především svým životem odevzdaným z lásky k němu a k bratřím.

„...a pokoj lidem.“ Pravý pokoj – a my to víme – není rovnováhou protichůdných sil. Není hezkou „fasádou“, za níž ční kontrasty a rozdělení. Pokoj je každodenní – řemeslný – závazek plněný silou Božího daru, Boží milosti, které se nám dostalo v Ježíši Kristu. Při pohledu na Dítě v jeslích, Dítě pokoje, myslíme na děti, které jsou nejkřehčími oběťmi válek, ale myslíme také na staré lidi, na týrané ženy, na nemocné... Války drtí a drásají spousty životů! Mnoho životů přerval v nedávné době konflikt v Sýrii (který stále pokračuje, a dnes na Ukrajině), podněcující nenávist a pomstu. Modleme se nadále k Pánu, aby ušetřil milovaný syrský lid nového utrpení, aby bojující strany ukončily násilí a zaručily přístup humanitární pomoci. Viděli jsme, jak mocná je modlitba! A jsem rád, že se dnes k této naší prosbě za mír v Sýrii připojují také věřící jiných náboženských vyznání. Nikdy neztrácejme odvalu se modlit! Odvalu říci: Pane, daruj svůj pokoj Sýrii a celému světu. A zvu také nevěřící, aby toužili po míru. S jejich touhou, s onou touhou, která rozšiřuje srdce. Všichni jednotně buď modlitbou anebo touhou, všichni pro mír.

Drazí bratři a sestry, v tomto světě, v tomto dnešním lidstvu se narodil Spasitel, kterým je Kristus Pán. Zastavme se u Betlémského Dítěte. Dovolme svému srdci se dojmout, nemějme z toho strach. Nemějme strach z toho, že se naše srdce dojme. Naše srdce potřebuje obměkčit. Nechme je rozehrát Boží něhou; potřebujeme Boží pohlazení. Boží pohlazení nezraňuje, ale dává nám pokoj a sílu. Potřebujeme jeho pohlazení. Bůh je veliký v lásce, jemu patří chvála a sláva na věky! Bůh je pokoj: prosme jej, aby nám pomáhal denně ho vytvářet ve svém životě, ve svých rodinách, ve svých městech a státech, na celém světě. Nechme se dojmout Boží dobrotou.

(Vánoční poselství papeže Františka, 25.12.2013)

Svátek sv. Štěpána

Liturgie prodlužuje slavnost Narození Páně na osm dní: dobu radosti pro celý Boží lid! A na druhý den tohoto oktávu vánoční radosti připadá svátek svatého Štěpána, prvomučedníka církve. Kniha Skutků apoštolů jej představuje jako „muže plného víry a Ducha Svatého“ (Sk 6,5), který byl vybrán spolu s dalšími šesti, aby sloužil vdovám a chudým v prvotní jeruzalémské obci. A zachycuje jeho mučednictví. Když byl po ohnivé diskusi, která vzbudila hněv členů velerady, odvečen za hradby města a ukamenován. Štěpán zemřel jako Ježíš, vyprošoval odpuštění svým vrahům (Sk 7,55–60).

V radostném ovzduší Vánoc se tato připomínka může jevit jako nemístná. Vánoce jsou přece slavností života a vnukají nám city pokoje a pohody. Proč rušit jejich slavení připomínkou tak krutého násilí? Svátek svatého Štěpána je však z hlediska víry opravdu v plném souladu s hlubokým významem Narození Páně. V mučednictví je totiž násilí přemoženo láskou a smrt životem. Církev spatřuje v oběti mučedníků jejich „narození pro nebe“. Slavíme tedy „narození“ Štěpána, které pramení z hloubi Narození Krista. Ježíš proměňuje smrt těch, kteří jej milují, na úsvit nového života!

Ve Štěpánově mučednictví je reprodukován střet mezi dobrem a zlem, mezi nenávistí a odpuštěním, mezi mírností a násilím, který má svůj vrchol v Kristově kříži. Památka prvního mučedníka tak bezprostředně zahání falešný obraz Vánoc, pohádkově přeslazený obraz, který v evangeliu neexistuje! Liturgie nás přivádí k opravdovému smyslu Vtělení spojením Betléma a Kalvárie a připomíná nám, že božská spása v sobě zahrnuje boj proti hříchu a vede těsnou branou Kříže. Toto je cesta, kterou Ježíš jasně ukázal svým učedníkům, jak dosvědčuje dnešní evangelium: „Budete ode všech nenáviděni pro mé jméno. Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“ (Mt 10,22)

Proto se dnes modleme zvláště za křesťany, kteří snášejí diskriminaci kvůli svědectví, které vydávají Kristu a evangeliu. Budme nablízku těmto bratrům a sestrám, kteří jsou jako svatý Štěpán nespravedlivě obviňováni a vystavováni násilí různého druhu. Jsem si jist, že jich – bohužel – je mnohem více dnes než v prvních dobách církve. Je jich mnoho! Děje se tak obzvláště tam, kde náboženská svoboda ještě není zaručena anebo plně realizována. Děje se to však také v těch zemích a prostředích, kde se svoboda a lidská práva na papíře chrání, ale kde věřící a zvláště křesťané ve skutečnosti narážejí na omezení a diskriminace.

Chtěl bych vás nyní požádat o modlitbu za tyto bratry a sestry okamžikem ztišení. A svěřme je Matce Boží... (následoval společný Zdravas) Křesťana to neudivuje, protože Ježíš to předpověděl jako vhodnou příležitost k vydání svědectví. Nicméně, na občanské rovině je třeba nespravedlnost nazvat pravým jménem a odstranit.

Královno mučedníků, pomoz nám prožívat Vánoce s onou horlivostí víry a lásky, která září ve svatém Štěpánovi a ve všech mučednících církve.

(Promluva papeže Františka před Andělem Páně
na svátek sv. Štěpána, 26.12.2013)

Svátek Svaté rodiny

Tuto první neděli po Narození Páně nás liturgie zve ke slavení svátku nazaretské Svaté rodiny. Každý betlémek skutečně znázorňuje Ježíše spolu s Matkou Marií a svatým Josefem v betlémské jeskyni. Bůh se chtěl zrodit v lidské rodině, chtěl mít matku a otce jako my.

Dnes nám evangelium představuje Svatou rodinu na bolestné cestě do exilu, jak hledá útočiště v Egyptě. Josef, Maria a Ježíš zakoušejí dramatickou situaci uprchlíků, poznamenanou strachem, nejistotou a protivenstvím (srv. *Mt 2,13–15.19–23*). Dnes mohou v této tristní realitě, bohužel, miliony rodin rozpoznat svoji vlastní situaci. Skoro každý den nám televize a noviny přinášejí informace o utečencích, kteří prchají před hladem, válkou a dalšími vážnými hrozbami, aby hledali bezpečí a důstojný život pro sebe a svoje rodiny. I když naleznou práci, ne vždycky se ve vzdálených zemích utečenci a imigranti setkávají s opravdovou pohostinností, respektem a doceněním hodnot, jejichž nositeli jsou. Jejich legitimní očekávání naráží na komplikace a potíže, které se nezdají nepřekonatelné. Proto při pohledu na Svatou rodinu, která je nucena dát se na útěk, myslíme na drama oněch migrantů a uprchlíků, kteří jsou obětmi odmítání a vykořisťování, obchodování s lidmi a otrocké práce.

Myslíme však i na další „vyhnance“, nazval bych je „skrytými vyhnanci“, kteří se mohou vyskytnout i uvnitř samotných rodin: např. staří lidé, kteří jsou někdy vnímáni jako přítěž. Častokrát mne napadá, že rozpoznávacím znamením kvality rodinného života je způsob, jakým se v ní jedná s dětmi a se starými.

Ježíš chtěl patřit do rodiny, která zakusila těžkosti, aby se nikdo necítil vyloučen z laskavé Boží blízkosti. Útěk do Egypta v důsledku Herodových hrozeb nám ukazuje, že Bůh je tam, kde je člověk v nebezpečí, tam, kde člověk trpí, kde utíká, zakouší odmítání a opuštěnost. Bůh je však také tam, kde člověk sní, doufá ve svobodný návrat do vlasti, plánuje a rozhoduje se pro život a důstojnost svou a svých příbuzných.

Hledíme-li na Svatou rodinu, upoutává nás také jednoduchost života, který vede v Nazaretu. Je to příklad, který velice prospívá našim rodinám, pomáhá jim stávat se stále více společenstvím lásky a smíření, kde se zakouší něha, vzájemná pomoc a vzájemné odpuštění. Připomeňme si tři klíčová slova pokojného a radostného života v rodině: s dovolením, děkuji, promiň. Rodina, ve které se namísto neomalenosti žádá o dovolení, namísto sobeckého jednání se děkuje a ve které ten její člen, který zjistí, že učinil něco nepěkného, umí požádat o odpuštění, taková rodina potom žije v pokoji a radosti. Pamatujme si tato tři slova. A můžeme je společně zopakovat: s dovolením, děkuji a promiň.

Chtěl bych dále povzbudit rodiny, aby si uvědomily důležitost, kterou mají v církvi a ve společnosti. Evangelní zvěst totiž především prochází rodinami, aby pak dospěla do nejrůznějších oblastí každodenního života.

Vzývejme vroucně Nejsvětější Marii, Ježíšovu i naši Matku, a svatého Josefa, jejího snoubence. Prosme je o osvícení, útěchu a vedení pro každou rodinu světa, aby mohla důstojně a klidně plnit poslání, které jí světil Bůh.

(Promluva papeže Františka před Andělem Páně
na svátek Svaté rodiny, 29.12.2013)

Na závěr roku

Apoštol Jan definuje přítomný okamžik velmi přesně: „Poslední hodina je tu.“ (1Ján 2,18) Tento výrok, který se vyskytuje v liturgii 31. prosince, znamená, že Božím vstupem do dějin jsme se ocitli v „posledních“ časech, po jejichž uplynutí bude následovat druhý a definitivní Kristův příchod. Mluví se tu přirozeně o kvalitě času, nikoli o kvantitě. S Ježíšem nastala „plnost“ času, plnost smyslu a spásy. Nebude už žádné jiné zjevení, nýbrž plná manifestace toho, co Ježíš už zjevil. V tomto smyslu tedy nastala „poslední hodina“. Každá chvíle našeho života není provizorní, nýbrž je definitivní a každý náš čin je nesen věčností, neboť odpověď, kterou dnes dáváme Bohu, jenž nás miluje v Ježíši Kristu, ovlivní naši budoucnost. Biblické a křesťanské pojetí času a dějin není cyklické, nýbrž lineární. Je to pouť, která míří ke svému dovršení. Uplynulý rok nás tudíž staví nikoli před skutečnost, která se končí, nýbrž před skutečnost, která se naplňuje. Je to další krok směrem k cíli, jenž je před námi, cíli naděje a cíli štěstí, protože se setkáme s Bohem, důvodem naší naděje a pramenem naší radosti.

Na sklonku tohoto roku sbíráme do pomyslného koše dny, týdny a měsíce, které jsme prožili, abychom je nabídli Pánu. A směle se ptejme: jak jsme prožili čas, který nám dal? Využili jsme jej především sami pro sebe a své zájmy, anebo jsme jej dovedli také dát druhým? A Bůh? Kolik času jsme si vyhradili, abychom „byli s Bohem“, v modlitbě, ve ztišení, v adoraci?

A pomysleme také na místo, kde žijeme. Co se letos stalo? Co se děje a co se stane? Jaká je kvalita života v tomto místě? Závisí na nás všech! Jaká je kvalita našeho „občanství“? Přispěli jsme svojí troškou letos k tomu, aby bylo útulné, spořádané a pohostinné? Tvář města je vskutku jakousi mozaikou, jejímiž kamínky jsou všichni, kdo v něm žijí. Ten, kdo je pověřen autoritou, má zajisté větší odpovědnost, ale každý z nás je spoluodpovědný v dobrém i zlém.

Je poslední den roku. Co uděláme, jak budeme jednat v příštím roce, abychom místo, kde žijeme, učinili lepším? Svět bude mít v novém roce krásnější tvář, bude-li lidsky bohatší, pohostinnější a přívětivější, budeme-li všichni pozornější a velkodušnější k těm, kdo se ocitli v potížích, a budeme-li konstruktivně a solidárně spolupracovat ku prospěchu všech. Svět bude v novém roce lepší, pokud tu nebudou lidé, kteří se dívají „zpozzdálí“ a hledí na svůj život „svrchu“ bez účasti na množství lidských problémů těch, kteří jsou – nakonec a z principu, ať chceme, či nechceme – našimi bratry. V této perspektivě vnímá církev svůj závazek – a je to její povinnost – přispívat k životu a budoucnosti světa, aby bylo ožívováno kvasem evangelia a bylo znamením a nástrojem Božího milosrdenství.

Končíme tento večer poděkováním a prosbou o odpuštění. Děkujeme za všechna dobrodiní, která nám Bůh daroval a zejména za jeho trpělivost a věrnost, která se projevuje plynutím času, ale jedinečným způsobem v naplnění času, když „Bůh

poslal svého Syna narozeného z ženy“ . (*Gal 4,4*) Matka Boží, v jejímž jménu zítra začneme novou etapu svojí pozemské pouti, ať nás učí přijímat Boha, který se stal člověkem, aby každý rok, každý měsíc a každý den byl naplněn jeho věčnou Láskou.

(Homilie papeže Františka při nešporách na závěr roku, 31.12.2013)

Nový rok – Slavnost Matky Boží, Panny Marie

První čtení nám podává starobylou žehnací modlitbu, kterou Bůh vnuknul Mojžíšovi, aby ji naučil Árona a jeho syny: „Ať tobě Hospodin požehná a ochraňuje tě! Ať tobě Hospodin ukáže svou jasnou tvář a je ti milostivý! Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a dopřeje ti pokoje!“ (Nm 6,24–26) Slyšet znovu tato slova požehnaní právě na začátku nového roku má velký význam. Provázejí nás na naší pouti v čase, který se před námi otevírá. Jsou to slova síly, odvahy a naděje. Nikoli naděje iluzorní, založené na křehkých lidských slibech; nikoli naděje naivní, která si představuje budoucnost lepší jenom proto, že je budoucností. Tato naděje má svůj důvod právě v tomto Božím požehnání, požehnání, které obsahuje to nejmocnější blahopřání, které církev skládá každému z nás a které je naplněno laskavou Pánovou ochranou a jeho prozřetelnou nápomocí.

Přání obsažené v tomto požehnání se plně uskutečnilo v jedné ženě, Marii, určené k tomu, aby se stala Matkou Boží, a v ní se uskutečnilo dříve než v každém stvoření. Matka Boží! To je její hlavní a bytostný titul. Je to kvalita, role, kterou víra křesťanského lidu vyznačujícího se jemnocitnou a ryzí úctou k nebeské matce, vždycky vnímala. Připomeňme onen velký historický moment antické církve, kterým je koncil v Efezu, kde bylo směrodatně definováno panenské mateřství. Tato pravda o Mariině božském mateřství našla odezvu v Římě, kde byla krátce poté, postavena bazilika Panny Marie Větší, první mariánská svatyně Říma a celého Západu, ve které se uctívá obraz Matky Boží – *Theotokos* – nazvaný *Salus populi romani*. Vypráví se, že se obyvatelé Efezu během koncilu shromáždili před bazilikou, kde jednali biskupové a volali: „Matka Boží!“ Věřící žádali oficiální definici tohoto Mariina titulu a dokázali, že rozpoznávají její božské mateřství. Je to spontánní a upřímný postoj dětí, které dobře znají svoji Matku, protože ji s nezměrnou něhou milují. Ba více, je to *sensus fidei* (cit víry) svatého Božího lidu, který se nikdy jakožto celek nemýlí.

Maria je odevždy přítomna v srdci, úctě a především v putování víry křesťanského lidu. „Církev putuje v čase, ale na této pouti jde stejnou cestou, jakou prošla Panna Maria.“ Naše pouť víry je stejná jako Mariina, a proto cítíme, že je nám obzvláště nablízku! Pokud jde o víru, která je v křesťanském životě stěžejní, Matka Boží sdílela náš úděl. Musela se ubírat stejnými cestami, kterými jdeme my, někdy obtížnými a temnými, a musela postupovat vpřed „cestou víry“.

Naše pouť víry se nerozlučně pojí s tou Mariinou od chvíle, kdy nám ji Ježíš, umírající na kříži, dal za Matku se slovy: „To je tvá matka.“ (Jan 19,27) Tato slova mají hodnotu závěti a dávají světu Matku. Od té chvíle se Matka Boží stala také naší Matkou! V té chvíli, kdy se víra učedníků v důsledku mnoha nesnází a nejistot začala hroutit, Ježíš ji svěřil té, která uvěřila jako první a jejíž víra nikdy nepřestala. Tato „žena“ se stala naší Matkou ve chvíli, kdy ztrácela božského Syna. Její raněné

srdce se rozevívá, aby objalo všechny lidi, dobré i zlé, a miluje je, jako je miloval Ježíš. Tato žena, která na svatbě v Káni Galilejské svojí vírou spolupracovala při manifestaci Božích divů ve světě, drží na Kalvárii rozžatý plamen víry v Synovo zmrtvýchvstání a s mateřskou vnímavostí jej předává druhým. Maria se tak stává zdrojem pravé naděje a radosti!

Matka Vykupitele nás předchází a ustavičně utvrzuje ve víře, v povolání a v poslání. Svým příkladem pokory a disponibility k Boží vůli nám pomáhá tlumočit naši víru na radostnou zvěst evangelia, jež nezná hranic. Naše poslání tak bude plodné, protože je utvářeno Mariiným mateřstvím. Jí svěřme svoji cestu víry, touhy svého srdce, naše potřeby a potřeby celého světa, zejména hladu a žízně po spravedlnosti, pokoji a po Bohu. A společně ji všichni vzývejme, napodobme ony bratry z Efezu a společně ji třikrát vzývejme: Matko Boží, Matko Boží, Matko Boží!

(Homilie papeže Františka
na Slavnost Matky Boží, Panny Marie, 1.1.2014)

Zjevení Páně

Lumen requirunt lumine. Světlo světlem vyhledali. Tento podmanivý výraz vzatý z jednoho liturgického hymnu na Zjevení Páně se vztahuje na zkušenost mudrců, kteří následováním svitu hvězdy nalézají Světlo. Hvězda, která se ukázala na nebi, zažehla v jejich mysli a srdci světlo, které je podněcuje, aby hledali velké Světlo Kristovo. Mudrcové věrně následují světlo, které prostupuje jejich nitro, a setkávají se s Pánem.

Cesta mudrců z Východu symbolizuje úděl každého člověka. Náš život je poutí. Cestou jsme osvětlováni světly, abychom našli plnost pravdy a lásky, kterou my křesťané rozpoznáváme v Ježíši, Světlu světa. A každý člověk má stejně jako mudrcové k dispozici dvě velké „knihy“, ze kterých čerpá znamení naznačující směr cesty: knihu stvoření a knihu Písma svatého. Důležité je mít se na pozoru, bdít a naslouchat Bohu, který k nám promlouvá, neustále k nám mluví. Jak praví žalm o Hospodinovu zákonu: „Svítilnou mým nohám je tvé slovo a světlem mé stezce.“ (Žl 119,105) Zvláště naslouchání evangeliu, jeho četba, rozjímání o evangeliu, které se tak stává naším duchovním pokrmem, nám umožňuje setkat se s živým Ježíšem a učinit zkušenost s ním a jeho láskou.

První čtení dává zaznít ústy proroka Izaiáše Boží výzvě určené Jeruzalému: „Vstaň, rozsvít se!“ (Iz 60,1) Jeruzalém je povolán být městem světla, které rozprostírá Boží světlo na svět a lidem pomáhá kráčet po jejich stezkách. To je povolání a poslání Božího lidu ve světě. Jeruzalém však může toto Pánovo povolání nesplnit. Evangelium nám říká, že když mudrcové přišli do Jeruzaléma, zmizela jim hvězda z očí. Zejména v Herodově paláci nebyl její svit patrný. Tento příbytek je temný, vládne v něm tma, nedůvěra, strach a závist. Herodes má totiž podezření a obavy z narození křehkého Dítěte, které považuje za svého soupeře. Ve skutečnosti však Ježíš nepřišel sesadit jeho, ubohou loutku, nýbrž Vládce tohoto světa! Nicméně král a jeho rádci cítí, jak konstrukce jejich moci zaskřípala, a obávají se, že dojde ke změně pravidel hry a zdání bude odmaskováno. Celý svět budovaný na nadvládě, úspěchu, majetku a korupci byl uveden do krize jedním Dítětem! A Herodes se posune až k tomu, že zabíjí děti: „Vraždíš tyto drobečky jen proto, že tvé srdce vraždí strach,“ píše Quodvultdeus. Měl takový strach, že zešílel.

Mudrcové dokázali překonat onu nebezpečnou chvíli temnot u Heroda, protože uvěřili Písmu, slovu proroků, kteří označili Betlém za Mesiášovo rodiště. Unikli tak mrákotám noci tohoto světa, vydali se znovu na cestu směrem k Betlému, přičemž opět spatřili hvězdu a – jak praví evangelium – „zaradovali se nevýslovnou radostí“. (Mt 2,10) Hvězdu, která nebyla vidět v temnotách zesvětštění onoho paláce.

Jedním z aspektů světla, které nás vede cestou víry, je také svatá „chytrost“, jež je zároveň ctností. Je to duchovní rozlišování, které nám umožňuje rozpoznat rizika a vyhnout se jim. Mudrcové dovedli tohoto světla „chytrosti“ využít, když se při

zpáteční cestě rozhodli nejít do Herodova temného paláce, ale vrátili se do vlasti jinou cestou. Tito mudrci, kteří přišli z Východu, nás učí, jak nepadnout do osidel tmy a jak se bránit před temnotou, která se snaží pohltit náš život. Touto svatou „chytrostí“ tak ochránili víru. A také my máme víru chránit. Střežit ji před onou temnotou. A často také před tmou oděnou do světla, protože ďábel, jak říká svatý Pavel, se někdy převléká za anděla světla. A tady je nezbytná svatá „chytrost“, aby byla chráněna víra před vábením sirén, které ti namlouvají: „Pohleď, dnes musíme udělat toto a tamto...“ Víra je však milost, dar. Na nás je, abychom ji chránili touto svatou „chytrostí“, modlitbou, láskou a dobrými skutky. Je třeba přijmout do svého srdce Boží světlo a zároveň pěstovat duchovní rozlišování, které dovede spojovat prostotu a ostražitost, jak to Ježíš žádá od apoštolů: „Buďte opatrní jako hadi a bezelstní jako holubice.“ (Mt 10,16)

Na slavnost Zjevení Páně si připomínáme, jak se Ježíš ukázal lidstvu v tváři Dítěte, a vedle sebe vnímáme mudrce jakožto prozíravé průvodce na cestě. Jejich příklad nám pomáhá pozvedat zraky ke hvězdě a sledovat velké touhy svého srdce. Učí nás nespokojovat se s průměrností života „malé kocábky“, nýbrž nechávat se vždy podmaňovat dobrem, pravdou a krásou... Bohem, který je tím vším a vždy více! Učí nás také nenechat se klamat zdáním, tím, co je pro tento svět velké, moudré a mocné. Netřeba se u toho zastavovat. Je zapotřebí střežit víru. V této době je důležité chránit víru. Je třeba jít dál, překročit tmu, vábení sirén, překročit zesvětštění a čtené jeho dnešní formy a jít do Betléma, tam kde v jednoduchosti domu na periferii, mezi maminkou a tatínkem oplývajících láskou a vírou, září Slunce, které vzešlo z výsosti, Král veškerenstva. Hledejme se svými malými světly podle příkladu mudrců Světlo a opatrujme víru.

(Homilie papeže Františka na Zjevení Páně, 6.1.2014)

Křest Páně

Dnes je svátek Křtu Páně a dopoledne jsem pokřtil třicet dva dětí. Spolu s vámi děkuji za tato stvoření a za každý nový život. Je pro mne potěšením křtít děti. Moc mne to těší. Každé narozené dítě je darem radosti a naděje a každé pokřtěné dítě je divem víry a svátkem Boží rodiny.

Dnešní evangelium zdůrazňuje, že poté, co byl svatým Janem u řeky Jordán Ježíš pokřtěn, „otevřelo se nebe“ (Mt 3,16). Uskutečnilo se tak proroctví. Jedna invokace, kterou nám podává adventní doba, totiž praví: „Kéž bys prorhl nebe a sestoupil!“ (Iz 63,19) Kdyby nebe zůstalo zavřeno, byl by horizont tohoto pozemského života temný a beznadějný. Avšak slavením Vánoc nám víra opět dala jistotu, že Ježíšovým příchodem se nebe rozestoupilo. A v den Kristova Křtu opět rozjímáme o otevřeném nebi. Zjevení Božího Syna na zemi je začátkem veliké doby milosrdenství poté, co bylo nebe uzavřeno hříchem, který jakoby vztyčil bariéru mezi lidskou bytostí a jejího Stvořitele. Ježíšovým narozením se nebe otevírá. Bůh nám dává v Kristu záruku nezničitelné lásky. Jakmile se Slovo stalo tělem, je možné vidět otevřené nebe. Bylo to možné betlémským pastýřům, mudrcům z Východu, Křtitelovi, Ježíšovým apoštolům i prvomučedníkovi, svatému Štěpánovi, který zvolal: „Vidím nebesa otevřená!“ (Sk 7,56) A je to umožněno také každému z nás, pokud se necháme proniknout Boží láskou, která je nám dána poprvé ve křtu působením Ducha Svatého. Nechme se prostoupit Boží láskou! Je to veliká doba milosrdenství! Nezapomeňte na to. Toto je veliká doba milosrdenství!

Když Ježíš přijal od Jana Křtitele křest pokání v solidaritě s kajícím se lidem, ačkoli byl bez hříchu a nepotřeboval obrácení, Bůh Otec nechal z nebe zaznít hlas: „To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení!“ (Mt 3,17) Ježíš přijal potvrzení nebeského Otce, který jej poslal právě proto, aby sdílel náš stav, naši chudobu. Sdílení je pravým projevem lásky. Ježíš se od nás neodděluje, považuje nás za bratry a sdílí se s námi. Tak se spolu s ním stáváme dětmi Boha Otce. Toto je zjevení a zdroj pravé lásky. A je to veliká doba milosrdenství!

Nezdá se vám, že naše doba potřebuje více bratrského sdílení a lásky? Nezdá se vám, že všichni potřebujeme více čínorodé lásky? Nikoli takové, která se spokojí s improvizovanou pomocí, jež nepřitáhne, nevtáhne do hry, nýbrž lásky, která se sdílí a má účast na nepohodlí i soužení bratra. Život dostane chuť, nechá-li se prostoupit Boží láskou!

Prosme Nejsvětější Pannu, aby nám svojí přímlovou pomáhala v naší snaze následovat Krista cestou víry a lásky, cestou, kterou vyznačil náš křest.

(Promluva papeže Františka před Andělem Páně
na Křest Páně, 12.1.2014)